

Katedra ošetrovatelství a porodní asistence**OKRUHY K STÁTNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠCE
PORODNÍ ASISTENCE
AR 2019/2020****Struktura státní závěrečné zkoušky:****a) Část klinická:**

Definice, charakteristika onemocnění, patofyziologie

Symptomatologie, diagnostika

Léčba a prognóza

b) Část ošetrovatelská:

Specifika ošetrovatelské péče a intervence v jednotlivých oblastech

Edukace, oblast ošetrovatelských problémů porodní asistentky

1.

- **Anatomie ženské reprodukční soustavy**, vývoj rodidel, vývojové vady rodidel, vliv VVV rodidel na reprodukci ženy, diagnostika VVV, možnosti řešení.
- **Fyziologické těhotenství, hormonální funkce**, oplození, těhotenské změny v organismu ženy v jednotlivých trimestrech, činnosti PA v průběhu péče o těhotnou ženu.
- **První kontakt matky s dítětem**, význam kontaktu mezi matkou a fyziologickým novorozencem, kontakt bezprostředně po porodu, podpora bondingu, rooming-in.
- **Vymezení koncepce oboru ošetrovatelství**, filosofie OSE, holismus, metaparadigma, paradigma, teorie, modely oboru, metodologie, výzkum, pre a postgraduálního vzdělávání, národní a mezinárodní profesní organizace.

2.

- **Fyziologie ženské reprodukční soustavy**, fyziologický menstruační cyklus, řízení menstruačního cyklu a menstruační cyklus na ovariu.
- **Systém prenatální péče o těhotnou ženu v ČR**, úloha porodní asistentky v těhotenské poradně (třístupňový systém péče, cíl prenatální péče), příprava k porodu, vyšetřovací metody v porodnictví, legislativní rámce mateřství, rodičovství.
- **Perinatální asfyxie, hypoxie**, definice, rizikové faktory, diagnostika, klinický obraz, terapie, prevence.
- **Historie ošetrovatelství, babičství a současnost porodní asistence**, vývoj profese porodní asistence, charakteristika hlavních vývojových období, neprocesuální, charitativní a profesionální PA, profese PA v 21. století.

3.

- **Specifika jednotlivých vývojových období ženy**, novorozenecké a dětské období, období dospívání, reprodukční období.
- **Péče o rodičku v průběhu fyziologického porodu**, definice porodu, porodní síly, mechanismus porodu, management porodní bolesti, péče o PA ve všech dobách porodních.
- **Fyziologický novorozenec**, první ošetření novorozence, Apgar scóre, klasifikace novorozence podle gestačního stáří a hmotnosti.
- **Profesní kompetence, role, funkce porodní asistentky**, autonomní, kooperativní, ve výzkumu a vývoji v oblasti ošetrovatelství, v plánování, řízení, koordinaci podle EU Strategie WHO pro vzdělání.

4.

- **Specifika jednotlivých vývojových období ženy**, klimakterium, senium, specifika přístupu k ženám v jednotlivých životních etapách z pohledu PA.
- **Péče o ženu v průběhu fyziologického šestinedělí**, poporodní změny, laktace, kojení, úskalí šestinedělí, péče PA o šestinedělku, edukace.
- **Laktační poradenství**, 10 kroků k úspěšnému kojení, fyziologie laktace, kojení, složení mléka, správná technika kojení.
- **Legislativní úpravy ošetrovatelské praxe**, regulace a registrace PA – nástroje profesionality PA, profesní příprava a vzdělávání PA, definice PA, možnosti kariérního růstu, regulované profese EU.

5.

- **Plánované rodičovství**, metody ženské a mužské kontracepce, HAK, problematika umělého ukončení těhotenství, legislativní norma, tubární sterilizace, podíl PA na edukaci ženy v oblasti kontracepce.
- **Péče o ženu po abortu**, vymezení pojmu, příznaky, příčiny, diagnostika, možnosti řešení PA, legislativa UUT.
- **Kojení a enterální výživa**, poporodní hmotnostní úbytek, výživa mateřským mlékem, nedostatečné kojení, kontraindikace.
- **Profesní organizace PA v ČR a ve Světě**, význam profesních organizací, cíle, činnost, historie a současnost, vývoj), ČKPA, UNIPA, ČAS, ICM, ICN, EMA, NIC, NOC, NNN.

6.

- **Vyšetřovací metody v gynekologii**, rozdělení jednotlivých metod, lékařská a ošetrovatelská anamnéza – odlišnosti, gynekologické vyšetření, prebiptické vyšetřovací metody, laboratorní vyšetřovací metody, kompetence PA při realizaci vyšetřovacích metod.
- **Péče o těhotnou, rodičku s předčasným porodem**, vymezení pojmů, příznaky, diagnostika, dělení, možnosti řešení, péče PA o ženu s předčasným porodem.
- **Péče o extrémně nezralého novorozence**, definice, viabilita plodu, gestační stáří, hlavní zásady péče o extrémně nízkého novorozence, ELBW.
- **Lidské potřeby**, pojem potřeba, ošetrovatelský problém, diagnóza, holistická teorie potřeb, význam pojmu potřeba, faktory ovlivňující uspokojování potřeb, klasifikace potřeb.

7.

- **Vyšetřovací metody v gynekologii** (rozdělení jednotlivých metod, zobrazovací, endoskopické a invazivní vyšetřovací metody, kompetence PA při realizaci vyšetřovacích metod).
- **Péče o ženu s prodlouženou graviditou**, charakteristika, příčiny, možnosti řešení, péče PA o ženu s prodlouženým těhotenstvím
- **Hypertrofický novorozenec**, definice, příčiny, hypertrofie, komplikace, prenatální léčba, prognóza.
- **Zdraví a nemoc**, význam a charakteristika zdraví, nemoci, determinanty zdraví, strategie zdraví dle WHO se zaměřením na ženu a dítě, Zdraví 21, Zdraví 2020, preventivní programy.

8.

- **Poruchy v uložení rodidel** (podpůrný a závažný aparát děložní, svalové dno pánevní, topografie vnitřních rodidel, jednotlivé poruchy v uložení rodidel, projevy).
- **Péče o těhotnou ženu s ranou gestózou**, charakteristika, rozdělení, příčiny, projevy, možnosti řešení, péče PA o těhotnou s ranou gestózou.
- **Intrauterinní růstová retardace plodu**, definice, klinický obraz, rizikové faktory, komplikace, ošetrovatelská péče.
- **Ošetrovatelská praxe v PA** (aktivní a pasivní ošetrovatelská péče, charakteristické rysy ošetrovatelského povolání), ošetrovatelské systémy v PA.

9.

- **Poruchy v uložení rodidel** (podíl PA na edukaci ženy v oblasti prevence insuficience svalového dna pánevního, Kegelovy cviky, zásady při provádění. Význam ošetrovatelské anamnézy v identifikaci možných problémů v péči o klientku s dg. descensus uteri).
- **Péče o ženu s krvácením v těhotenství a za porodu**, charakteristika krvácivých stavů v těhotenství a za porodu, příčiny, diagnostika, řešení, péče PA, prevence šoku.
- **Hemoragická nemoc novorozence, anémie plodu.**
- **Ošetrovatelský proces** (historický pohled na vývoj ošetrovatelského procesu, charakteristika, fáze, výhody pro PA a klientku, terminologie, aplikace ošetrovatelského procesu v praxi), pojetí a význam základní ošetrovatelské péče, ošetrovatelská dokumentace.

10.

- **Patologie menstruačního cyklu** (poruchy nástupu a ukončení MC, poruchy MC v reprodukčním období ženy, podíl PA na diagnostice a léčbě těchto poruch, monitorace základních hematologických a hemokoagulačních parametrů z pohledu PA).
- **Péče o ženu s hypertenzí v graviditě**, charakteristika hypertenze, preeklampsie, eklampsie, HELLP syndrom, diagnostika, řešení, péče PA o ženu s preeklampií.
- **Novorozenec s VVV CNS**, poruchy uzavření neurální trubice, poruchy tvorby mozkové kůry, hydrocefalus, mikrocefalus, anencefalie).

- **První fáze ošetrovatelského procesu**, posouzení aktuálních potřeb klientka, rodiny, komunity, ošetrovatelská anamnéza, metody, zdroje a typy údajů v PA, psychologické metody v práci PA, pozorování, rozhovor.
- 11.
- **Zánětlivá onemocnění zevního genitálu a pochvy** (klasifikace, etiologie, rozdělení, podíl PA na diagnostice a léčbě, dopad na ženský organizmus, edukace ženy v oblasti prevence zánětlivých stavů v gynekologii).
 - **Péče o ženu s kardiovaskulárním onemocněním v graviditě a za porodu**, charakteristika, příčiny, projevy, diagnostika, péče PA o ženu.
 - **Problematika novorozence s VVV kardiovaskulárního systému**, PPHN, PDA, poruchy srdečního rytmu, definice, patogeneze, příznaky, diagnostika, léčba, prognóza.
 - **Druhá fáze ošetrovatelského procesu, diagnostika, formulace ošetrovatelské diagnózy, NANDA Taxonomie I,II.**
- 12.
- **Zánětlivá onemocnění vnitřního genitálu ženy** (klasifikace, etiologie, rozdělení, dopad na ženský organizmus, podíl PA na diagnostice a léčbě, edukace klientky v oblasti sexuální hygieny, ošetrovatelský proces u klientky s hlubokým pánevním zánětem).
 - **Péče o ženu, rodičku, šestinedělku s hematologickým onemocněním**, charakteristika onemocnění, dělení, diagnostika, řešení, terapie.
 - **Anémie plodu, definice, příčiny, klinický obraz, terapie.**
 - **Třetí fáze ošetrovatelského procesu**, plánování, součástí plánu, cíle ošetrovatelské péče, ošetrovatelské intervence, NIC. 4., 5. fáze ošetrovatelského procesu, realizace, hodnocení, NOC, NNN.
- 13.
- **Sexuálně přenosné nemoci** (klasifikace, rozdělení, povinná dispenzarice a hlášení vybraných STD, podíl PA na diagnostice a léčbě, dopad STD na ženskou reprodukci, možnosti PA v primární prevenci STD, ošetrovatelská péče u klientky s HIV).
 - **Péče o těhotnou ženu, rodičku a šestinedělku závislou na omamných látkách**, charakteristika, dělení, příčiny, diagnostika, řešení, péče PA.
 - **Novorozenec drogově závislé matky**, diagnostika, symptomy, prenatální péče, postnatální péče, score abstinenčního syndromu.
 - **Konceptuální modely a teorie ošetrovatelství, charakteristika, vztah mezi modelem, metaparadigmatem, teorií, kategorie koncepčních modelů, tvorba modelů.**
- 14.
- **Endometrióza** (klasifikace, rozdělení, projevy, podíl PA na diagnostice a léčbě, zásady přípravy klientky k laparoskopickému výkonu, možné ošetrovatelské problémy v pooperačním období, řešení, edukace klientky při propuštění do domácího ošetrování).
 - **Péče o těhotnou ženu a rodičku s DM, GMD**, charakteristika onemocnění, dělení, diagnostika, řešení, péče PA o těhotnou ženu a rodičku s DM.
 - **Vrozené vady metabolismu**, projevy, rizikové faktory, diagnostika, management vrozených vad metabolismu, makrosomie plodu.
 - **Konceptuální modely a teorie ošetrovatelství**, popis ošetrovatelských modelů, modely humanistické, systémové, energetických polí, jejich využití v praxi.
- 15.
- **Neplodnost** (klasifikace sterility, infertility a její příčiny, mužská neplodnost, ženská neplodnost, podíl PA na diagnostice, příprava klientky k hysteroskopickému vyšetření, prevence možných ošetrovatelských problémů, IVF edukace o dalších možnostech řešení neplodnosti).
 - **Péče o těhotnou ženu, rodičku, šestinedělku s psychickou poruchou**, charakteristika, dělení, příčiny, diagnostika, řešení, péče PA o ženu s poporodní psychickou poruchou, zástava laktace.
 - **Neuroinfekce plodu, klinický obraz, diagnostika, terapie, prognóza.**
 - **Transkulturní ošetrovatelství**, základní pojmový aparát, zvláštnosti multikulturní ošetrovatelské péče u žen u porodu a v šestinedělí, humanistický model Madeilene Leininger, spirituální potřeby v PA.

16.

- **Urogynekologie** (klasifikace inkontinence moči a její příčiny, rozdělení, vyšetřovací metody v urogynekologii, podíl PA na diagnostice a léčbě, význam ošetrovatelské anamnézy v péči o klientku s močovou inkontinencí, edukace v oblasti prevence močové inkontinence).
- **Péče o ženu s urologickým onemocněním v graviditě**, charakteristika, příčiny, projevy, diagnostika, péče PA o ženu s urologickým onemocněním.
- **Novorozenec s VVV uropoetického traktu**, VVV ledvin, močových cest, klinický obraz, diagnostika, léčba.
- **Management v ošetrovatelství, ošetrovatelský management**, tým, týmová práce, hierarchie dělení práce v ošetrovatelském týmu, vedení, delegování.

17.

- **Benigní nádory ženské reprodukční soustavy** (klasifikace, rozdělení, benigní nádory zevních rodidel, pochvy a dělohy, myomatóza děložní, podíl PA na diagnostice a léčbě, sledování klientky s anemickým syndromem – plánování ošetrovatelské péče, potenciální ošetrovatelské problémy při podávání krevních derivátů, eliminace rizika).
- **Rh-inkompatibilita u těhotné ženy, péče PA o ženu**.
- **Nekongugovaná hyperbilirubinémie**, kritéria fyziologického ikteru, ikterus kojených novorozenců, toxicita bilirubinu, diagnostika, farmakoterapie, fototerapie.
- **Kvalita ošetrovatelské péče v PA**, definice pojmů, standardy, normy, typy standardů v ošetrovatelství, kritéria, strukturální, procesuální, kritéria výsledku, tvůrci standardů, ošetrovatelský audit.

18.

- **Prekancerózy ženské reprodukční soustavy** (klasifikace, rozdělení, příznaky, podíl PA na diagnostice a léčbě, prognóza, možnosti prevence, depistáž, dispenzarizace, cytologické vyšetření - interpretace výsledků, příprava klientky k plánovanému operačnímu zákroku, histologické vyšetření tkáně).
- **Péče o ženu, rodičku s krvácivými poruchami v průběhu porodu**, hypotonie děložní, příznaky šoku, diagnostika, příznaky, léčba.
- **Kongugovaná hyperbilirubinémie, příčiny, diagnostika, terapie**.
- **Výzkum a jeho uplatnění v ošetrovatelství a PA**, charakteristika vědeckého a ošetrovatelského výzkumu, podíl sestry, PA na výzkumné činnosti, etické principy vědecké práce v PA, fáze výzkumu.

19.

- **Onkogynekologie v praxi PA** (klasifikace, rozdělení, epidemiologie, maligní nádory zevních rodidel, pochvy, cervixu, maligní nádory těla děložního, vejcovodů, ovarií, typing, staging, grading, příznaky).
- **Péče o ženu s nepravidelnostmi třetí doby porodní**, fyziologie III. doby porodní, charakteristika nepravidelností, rozdělení, diagnostika, monitorace zdravotního stavu.
- **Novorozenec s VVV GIT**, rozštěpové vady dutiny ústní, obstrukce GIT, brániční kýly, rozštěpy břišní stěny, klinický obraz, diagnostika, terapie.
- **Praxe založená na důkazech, EBP, EBM, výzkum v porodní asistenci, JBI**.

20.

- **Onkogynekologie v praxi PA** (podíl PA na diagnostice a léčbě, prognóza, metody léčby, očekávané ošetrovatelské problémy u klientky s aktinoterapií a chemoterapií, reakce na sdělení onkologické diagnózy, profesionální přístup PA).
- **Péče o rodičku s nepravidelnou polohou plodu**, fyziologie uložení plodu, rozdělení nepravidelností, diagnostika, možnosti řešení, péče PA o těhotnou a rodičku s nepravidelnou polohou.
- **Syndrom dechové tísně u novorozence - RDS**, incidence, klinické projevy, diagnostika, základní péče.
- **Výchova a vzdělání jako součást ošetrovatelského procesu**, edukace v porodní asistenci, edukační proces, zásady edukace, možnosti uplatnění PA v edukačním procesu, komunitní ošetrovatelství.

21.

- **Trofoblastická nemoc** (charakteristika onemocnění, etiologie, rozdělení, příznaky, diagnostika, možnosti řešení, prognóza, účast PA v procesu léčby).
- **Péče o rodičku s KP**, incidence, diagnostika, základní péče, vedení porodu u porodu plodu KP.
- **Resuscitace novorozence**, rizikové faktory poruch poporodní adaptace, termomanagement, zhodnocení novorozence, zajištění dýchacích cest, oběhová podpora, farmakoterapie, ukončení resuscitace.
- **Výchova k reprodukčnímu a sexuálnímu zdraví**, Charta reprodukčních a sexuálních práv, význam sexuality, vývoj sexuality, principy sexuální výchovy, zaměření v jednotlivých vývojových etapách a pohlaví, sexuální vztahy a plánování rodičovství.

22.

- **Dětská gynekologie** (charakteristika, význam, zaměření oboru, nejčastější problémy v ambulanci dětské gynekologie, podíl PA na vyšetřovacích metodách, specifika přístupu k dětským klientkám).
- **Péče o ženu s vícečetnou graviditou**, charakteristika stavu, rozdělení, diagnostika, možnosti řešení, péče PA o ženu s vícečetnou graviditou v průběhu těhotenství a za porodu.
- **Nedonošený novorozenec, hypotrofický novorozenec**, charakteristika, zásady péče o novorozence.
- **Svízelné situace v práci PA, očekávání klinické praxe od absolventky Bc. oboru PA.**

23.

- **Dětská gynekologie** (zásady odběrů biologického materiálu využívaných v dětské gynekologii, péče o instrumentarium, možnosti edukace mladistvé klientky v oblasti menstruační hygieny, prevence toxického šoku).
- **Porodní síly, mechanismus porodu**, poruchy mechanismu porodu, porodní bolest, tlumení porodních bolestí, farmakologické a nefarmakologické metody.
- **Plod jako objekt porodu, fetoplacentární oběh.**
- **Komunikace v porodní asistenci**, verbální a neverbální komunikace, význam řeči v komunikaci, paralingvistické aspekty řeči, rozhovor, efektivní komunikace, devalvační a evalvační prvky v komunikaci, komunikační bariéry, prostředky neverbální komunikaci.

24.

- **Gynekologické operace – malé gynekologické výkony** (péče PA o ženu podstupující malý gynekologický výkon – komplexní příprava klientky k operačnímu zákroku, perioperační péče o klientku při malém vaginálním zákroku, etické a právní aspekty).
- **Péče o rodičku s poruchou porodních sil**, charakteristika porodních sil, jejich monitorace, diagnostika, rozdělení poruch, možnosti řešení, farmakoterapie, péče PA o rodičku s protražovaným porodem.
- **Nozokomiální nákazy u novorozence**, definice, incidence, způsob přenosu, rizikové faktory, klinická manifestace, prevence.
- **Nemoc jako náročná životní situace**, autoplastický obraz nemoci, reakce nemocného na nemoc a hospitalizaci, způsoby adaptace nemocné na nemoc, hospitalismus, iatropatogenie, chování zdravé a nemocné ženy.

25.

- **Gynekologické operace – velké gynekologické operace** (péče PA o ženu podstupující velkou gynekologickou operaci – komplexní příprava klientky k operačnímu zákroku, perioperační péče o klientku při velké gynekologické operaci, význam RHB v pooperační péči, etické a právní aspekty).
- **Péče o ženu s poruchou uložení plodu**, fyziologické naléhání plodu, charakteristika, rozdělení nepravidelností, diagnostika, možnosti řešení, péče PA o ženu.
- **Sepse u novorozence**, incidence, etiologie, příznaky, diagnostika, terapie.
- **Žena a její potřeby v období nemoci, sociologický a psychologický pohled na změny potřeb době nemoci**, role pacientky, uspokojování potřeb modifikovaných chorobou, sociologie a psychologie pacientka a nemoci.

26.

- **Gynekologické operace – pooperační komplikace** (péče PA o ženu s pooperační komplikací – rozdělení, rizikové faktory, příčiny, prevence pooperačních komplikací).
- **Péče o ženu s porodnickou operací** – VEX, Forceps, rozdělení, diagnostika, možnosti řešení, péče PA o rodičku, příprava pomůcek, aplikace O2 v průběhu porodu.
- **Porodní poranění plodu**, poranění měkkých tkání, CNS, zlomeniny, poranění orgánů.
- **Psychologický přístup při péči k různým typům pacientů**, typy pacientů, psychologický přístup k onkologicky nemocným pacientům. Péče o ženu v terminálním stádiu, spolupráce s rodinou (reakce nemocné na sdělení závažné diagnózy, fáze umírání, paliativní péče, thanatologie).

27.

- **Akutní stavy v gynekologii** (klasifikace, rozdělení, příznaky, podíl PA na diagnostice a léčbě, ultrazvuková diagnostika v praxi PA, ošetrovatelská péče o klientku s GEU, bezprostřední pooperační péče, ošetrovatelské problémy v pooperační péči).
- **Péče o rodičku s porodnickou operací** – SC, charakteristika, rozdělení, diagnostika, možnosti řešení péče PA, příprava pomůcek, péče PA o ženu na SC sále.
- **Fyzikální vyšetření novorozence**, vyšetření hlavy, kůže, hrudníku, břicha, genitálu, končetin, novorozenecké reflexy.
- **Stres a jeho důsledky na kvalitu života**, projevy stresu, faktory ovlivňující projevy stresu, strategie zvládání stresu, maladaptace, syndrom vyhoření.

28.

- **Klimakterium** (klasifikace, anatomické a funkční změny, možnosti řešení, význam ošetrovatelské anamnézy při řešení problémů ženy, edukace v prevenci osteoporózy, životospráva ženy v období klimaktéria, intervence PA v řešení ošetrovatelských problémů v oblasti psychiky).
- **Péče o rodičku s porodním poraněním**, charakteristika, rozdělení, příčiny, diagnostika, možnosti řešení, péče PA, epiziotomie, prevence.
- **Screeningová vyšetření novorozence po porodu, očkování.**
- **Postrauematická stresová reakce**, přehled relaxačních metod, autogenní trénink, autogenní meditace, Jacobsenova progresivní relaxace.

29.

- **Onemocnění prsu** (benigní onemocnění, klasifikace, etiologie, rozdělení, podíl PA na diagnostice a léčbě, samovyšetřování prsu).
- **Péče o rodičku s poporodním krvácením**, prevence hemoragického šoku, DIC, příčiny, diagnostika, možnosti řešení, péče PA, monitorace a hodnocení vitálních funkcí.
- **Psychomotorika novorozence, adaptace**, vývojová stadia novorozence, kojence, batolete.
- **Psychologie bolesti**, reakce na bolest, faktory, které ovlivňují prožitek bolesti, hodnocení bolesti, ošetrovatelská péče.

30.

- **Onemocnění prsu** (maligní onemocnění, klasifikace, etiologie, rozdělení, podíl PA na diagnostice a léčbě, ošetrovatelská péče o ženu podstupující operační zákrok na prsu, edukace v oblasti prevence lymfedému HK, důležitost RHB po mastektomii, edukace klientky při propuštění do domácího ošetřování).
- **Péče o ženu s patologickým šestinedělím**, charakteristika, rozdělení, příčiny, možnosti řešení farmakoterapie, péče PA o šestinedělku s TEN, prevence.
- **Propuštění novorozence**, podmínky, posouzení aktuálního stavu, nutnosti další odborné péče, spolupráce s rodiči, časné propuštění novorozence.
- **Psychologické aspekty chování a prožívání žen ve fertilním věku**, těhotenství, vztah k nenarozenému dítěti, mateřství, neplodnost, truchlení a perinatální ztráta v PA, terapeutický vztah PA k ženě, identita s ženskou rolí.